

Archeologienota Eke Kortebosstraat

Verslag van Resultaten

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Kris VAN QUAETHEM

8-6-2017

Titel: Archeologienota Eke Kortebosstraat

Erkend archeoloog: Maarten Bracke, OE/ERK/Archeoloog/2015/00036

Auteurs: Bert Acke en Maarten Bracke

Projectcode bureauonderzoek: 2017C335

Intern projectnummer: 2017.038

Locatiegegevens: Eke Kortebosstraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 99 539 en Y: 184 975; X: 99 664 en Y: 185 081

Kadastergegevens: Eke (Nazareth), afdeling 2, sectie A, perceel nrs. 342k (partim), 347k (partim) (zie figuur 5)

Topografische kaart: zie figuur 3 en 4

Betrokken actoren: Bert Acke (assistent-archeoloog), Maarten Bracke (erkend archeoloog), Kris Van Quaethem (assistent-archeoloog) en Frank Reyné (contactpersoon initiatiefnemer)

Wetenschappelijke advisering: /

Plaats en datum: Zelzate, 08/06/2017

© Acke & Bracke bvba, Leegstraat 170, 9060 Zelzate. De auteurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de auteurs.

<u>1.</u>	<u>INLEIDING</u>	<u>4</u>
1.1.	WETTELIJK KADER	4
1.2.	ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.2.1.	VRAAGSTELLING	4
1.2.2.	RANDVOORWAARDEN	4
1.3.	WERKWIJZE EN STRATEGIE	5
1.3.1.	MOTIVERING ONDERZOEKSSTRATEGIE	5
1.3.2.	ORGANISATIE VAN HET VOORONDERZOEK	6
1.3.3.	ADVIES SPECIALISTEN	6
1.3.4.	WETENSCHAPPELIJKE ADVISERING	6
1.3.5.	SELECTIE BRONNEN	6
<u>2.</u>	<u>BUREAUONDERZOEK</u>	<u>7</u>
2.1.	HUIDIGE TOESTAND	7
2.2.	GEPLANDE WERKEN	8
2.3.	LANDSCHAPPELIJKE LIGGING	9
2.3.1.	TOPOGRAFISCHE SITUERING	9
2.3.2.	LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	12
2.3.3.	BODEMKUNDIGE SITUERING	14
2.3.4.	GEOLOGISCHE SITUERING	15
2.4.	HISTORISCHE SITUERING	18
2.5.	ARCHEOLOGISCHE SITUERING	23
<u>3.</u>	<u>SYNTHESE</u>	<u>25</u>
3.1.	ARCHEOLOGISCH VERWACHTINGSPATROON	25
3.2.	AFWEGING VERDER VOORONDERZOEK	25
3.3.	VERDER VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE BODEM	26
3.4.	VERDER VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM	27
3.5.	BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	27
<u>4.</u>	<u>SAMENVATTING</u>	<u>29</u>
<u>5.</u>	<u>BIBLIOGRAFIE</u>	<u>31</u>
<u>6.</u>	<u>BIJLAGES</u>	<u>32</u>

1. Inleiding

1.1. Wettelijk kader

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Eke Kortebosstraat, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Vraagstelling

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?
- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.2.2. Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3. Werkwijze en strategie

1.3.1. Motivering onderzoeksstrategie

In het bureauonderzoek wordt een zo duidelijk mogelijk beeld gevormd van de huidige archeologische, historische en landschappelijke informatie van het projectgebied en diens omgeving. Deze gegevens worden vergeleken met de geplande werken en de hiermee gepaarde gaande verstoringen en vergravingen in de bodem. Het uiteindelijke doel is het bepalen of verder archeologisch onderzoek al dan niet aangewezen is.

Informatie over de afbakening van het plangebied en de geplande werkzaamheden werd aangeleverd via de initiatiefnemer door middel van ontwerpplannen en via mondelinge of schriftelijke communicatie. Om een zicht te krijgen op de huidige archeologische kennis van het plangebied en van de directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geraadpleegd.¹ Deze online databank is uitsluitend toegankelijk voor geregistreerde gebruikers, hoofdzakelijk archeologen. Aanvullend werden verschillende historische kaarten geraadpleegd via Geopunt², de centrale toegangspoort tot geografische overheidsinformatie, en via Cartesius³, een databank die kaarten bundelt van het Nationaal Geografisch Instituut (NGI), de Koninklijke Bibliotheek, het Rijksarchief, lokale archieven en het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika. Aansluitend hierbij werden ook verschillende luchtfoto's bekeken die genomen zijn sinds de jaren '70 van vorige eeuw. Op het kaartmateriaal en de luchtfoto's werd het plangebied geprojecteerd, om zodoende een duidelijk beeld te krijgen van het landgebruik gedurende de laatste eeuwen. Geopunt leverde ook verschillende kaarten op die betrekking hebben tot de landschappelijke en bodemkundige ligging van het gebied. Een kadasterplan dat beschikbaar is via de GRB-kaart op Geopunt werd vergeleken met hetgene dat beschikbaar is via de CadGIS Viewer van de Federale Overheid.⁴ Een topografische kaart werd verkregen via het NGI.⁵

Op basis van dit onderzoek en het raadplegen van bovenvermelde bronnen kan een antwoord gegeven worden op de vooropgestelde onderzoeksvragen.

¹ <https://cai.onroenderfgoed.be/>

² <http://www.geopunt.be/kaart>

³ <http://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

⁴ <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>

⁵ <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

1.3.2. Organisatie van het vooronderzoek

In eerste instantie wordt gestart met het bureauonderzoek waarbij de diverse beschikbare bronnen geraadpleegd worden. Daarnaast wordt in detail bekeken wat de huidige toestand is van het plangebied en worden de geplande werkzaamheden onder de loep genomen. Op basis van deze gegevens samen wordt afgetoetst of ten eerste verder vooronderzoek noodzakelijk is en ten tweede welke onderzoekstappen er eventueel genomen moeten worden.

1.3.3. Advies specialisten

Niet van toepassing.

1.3.4. Wetenschappelijke advisering

Niet van toepassing.

1.3.5. Selectie bronnen

De gebruikte bronnen zijn beschreven onder 1.3.1. De bronnen daaronder vermeld waren afdoende om een gedegen advies te geven voor een verder archeologisch traject. Bijkomend archiefonderzoek werd, gezien de ligging van de site in een landelijke context, niet opportuun geacht.

2. Bureauonderzoek

2.1. Huidige toestand

Het terrein bevindt zich ter hoogte van de kruising van de Kortebosstraat met de Weefstraat te Eke (provincie Oost-Vlaanderen, deelgemeente van Nazareth), meerbepaald ten noordwesten van het kruispunt. Het plangebied, 5702m² groot, is momenteel in gebruik als landbouwgrond. Perceel 342k is in gebruik als akkerland, perceel 347k als grasland. De scheiding tussen beide percelen wordt gevormd door een smalle greppel, waarlangs zich een draadafsluiting en enkele bomen bevinden.

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2016 (bron: geopunt.be).

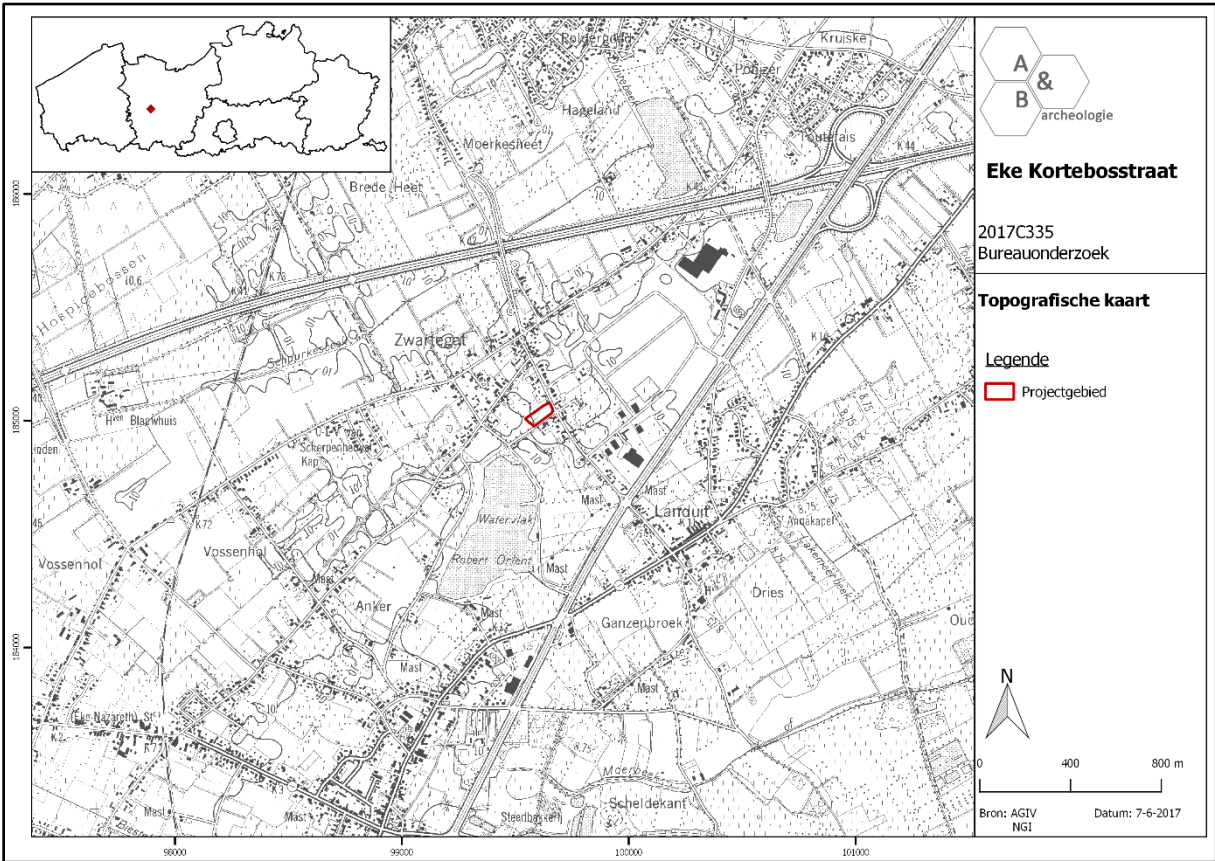
Figuur 2 Verkavelingsontwerp (bron: initiatiefnemer).

2.3.
Landschappelijke ligging

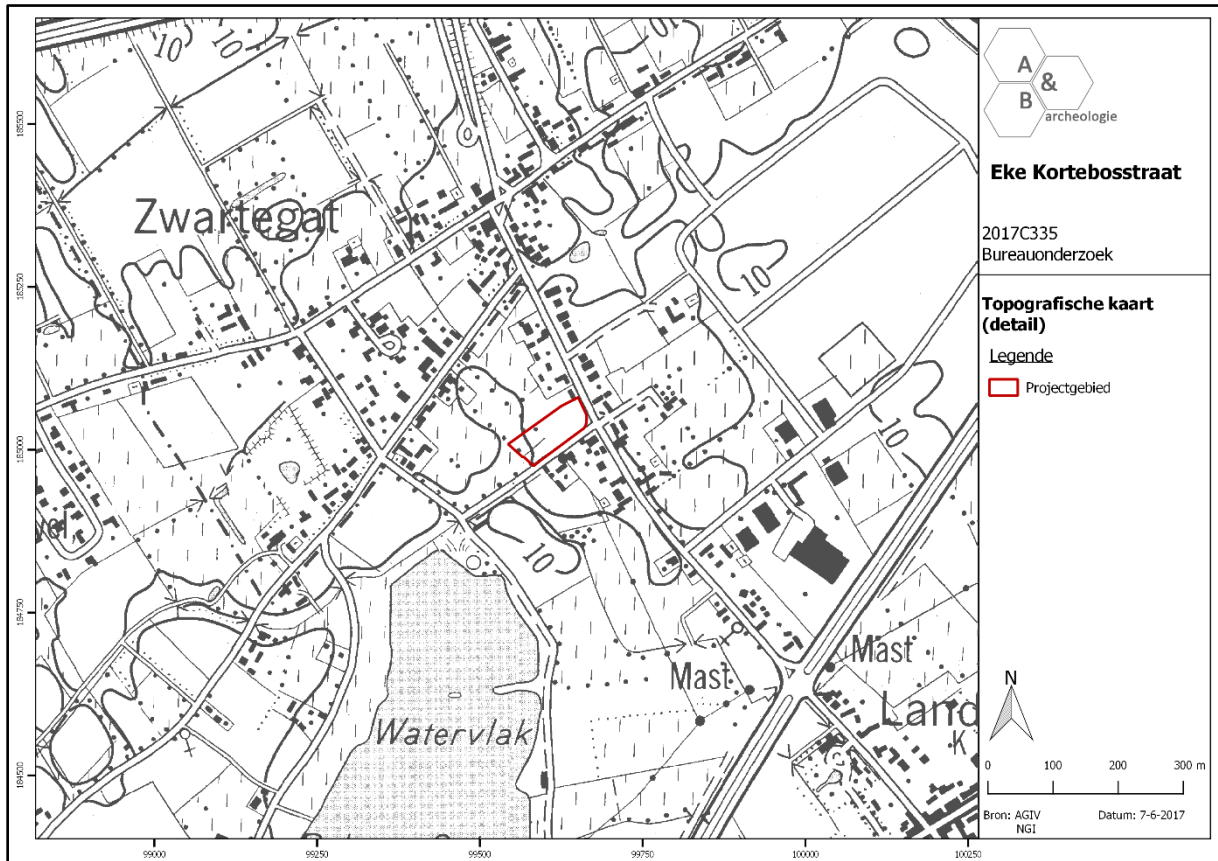
2.3.1.
Topografische situering

Het projectgebied bevindt zich in de gemeente Nazareth, in de deelgemeente Eke, in de provincie Oost-Vlaanderen. De site bevindt zich ten noorden van de dorpskern van Eke en wordt omsloten door de Kortebosstraat in het zuiden, de Weefstraat in het oosten en landbouwgronden en aanpalende bebouwing in het westen en het noorden. De ruimere omgeving wordt ingenomen door hoofdzakelijk open bebouwing op grotere percelen. Ten zuidwesten bevindt zich een grote recreatievijver, de Robert Orlentvijver, ten oosten is het industrieterrein/KMO-zone van Eke te vinden. Ten zuidoosten bevindt zich de N60 (Gent-Oudenaarde), ten noorden de E17.

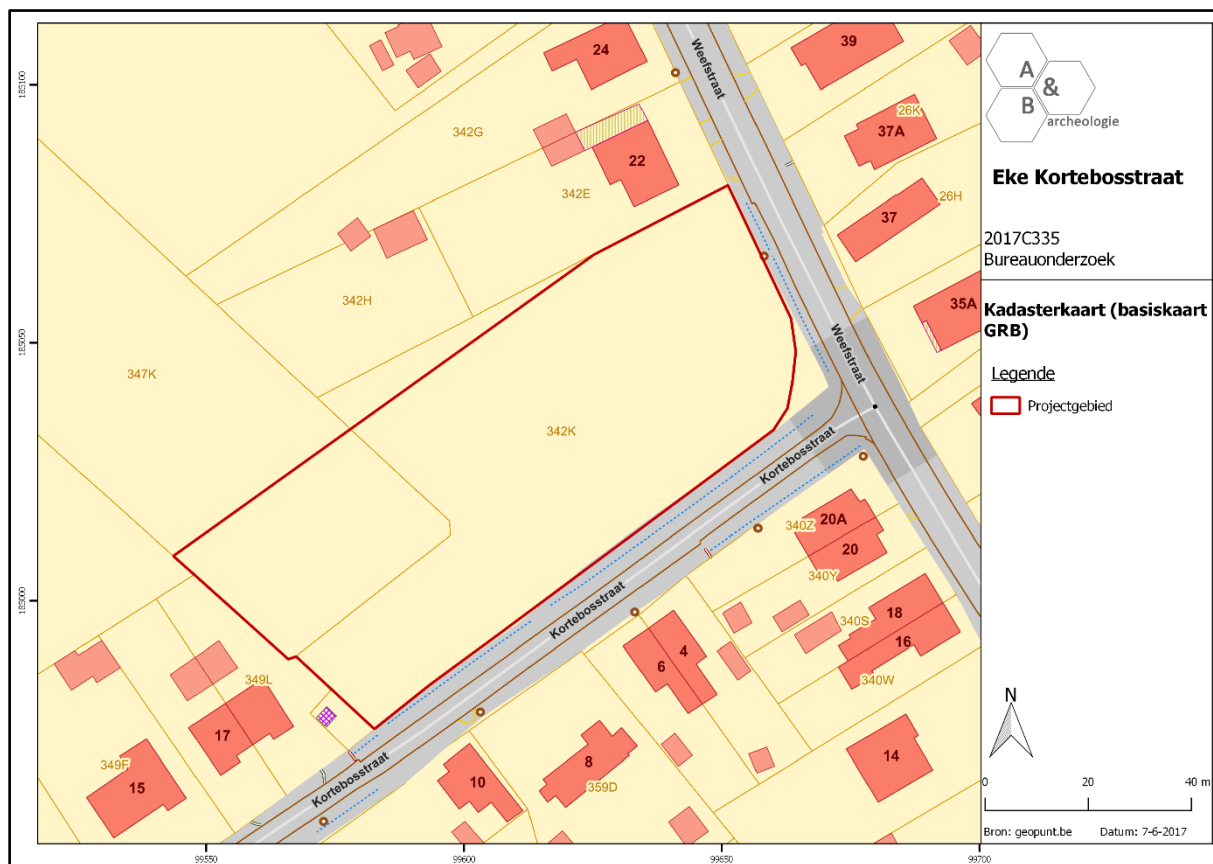
Op de bodemgebruikskaart van 2001 staat het gebied aangeduid als ‘Akkerbouw’, een bodem die gebruikt wordt in één of ander rotatiesysteem waarbij jaarlijks gewassen worden geoogst, inclusief braakland.

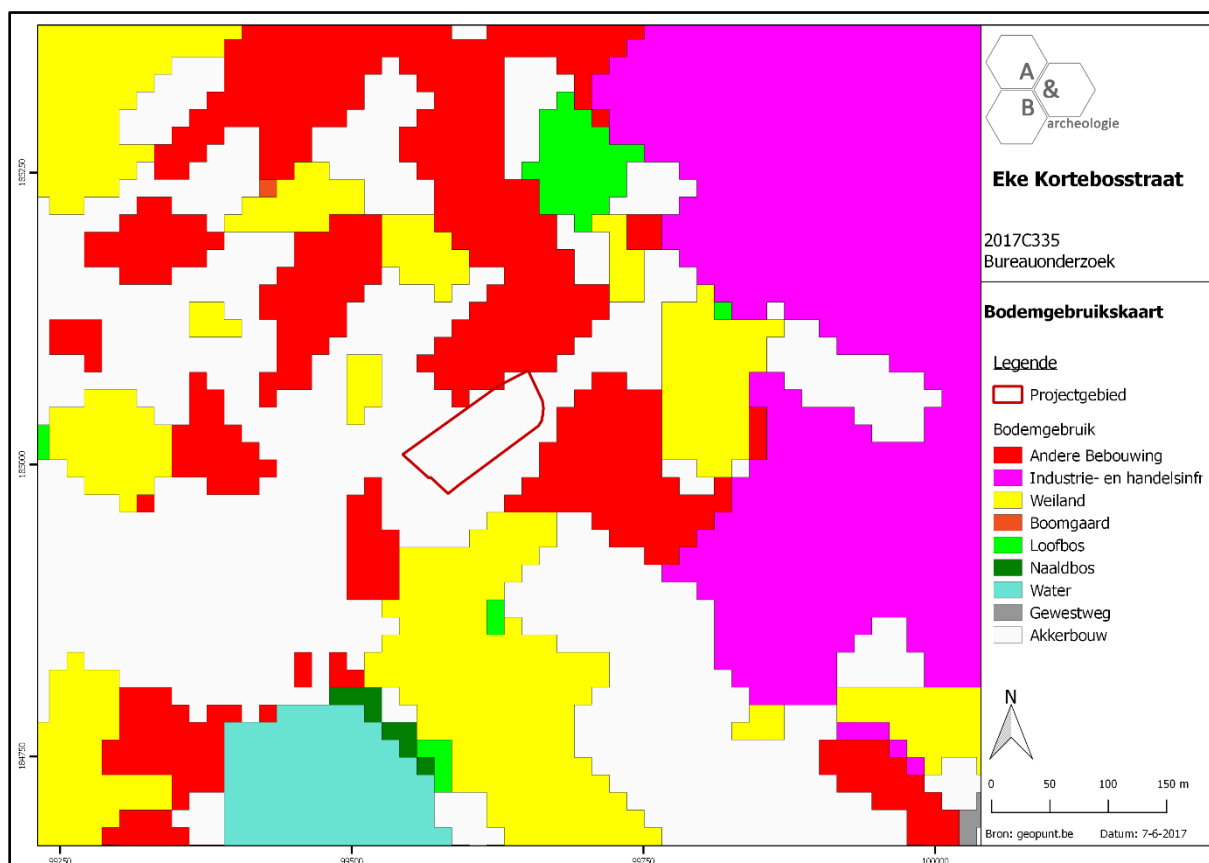
Figuur 3
Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 4 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).

Figuur 5 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

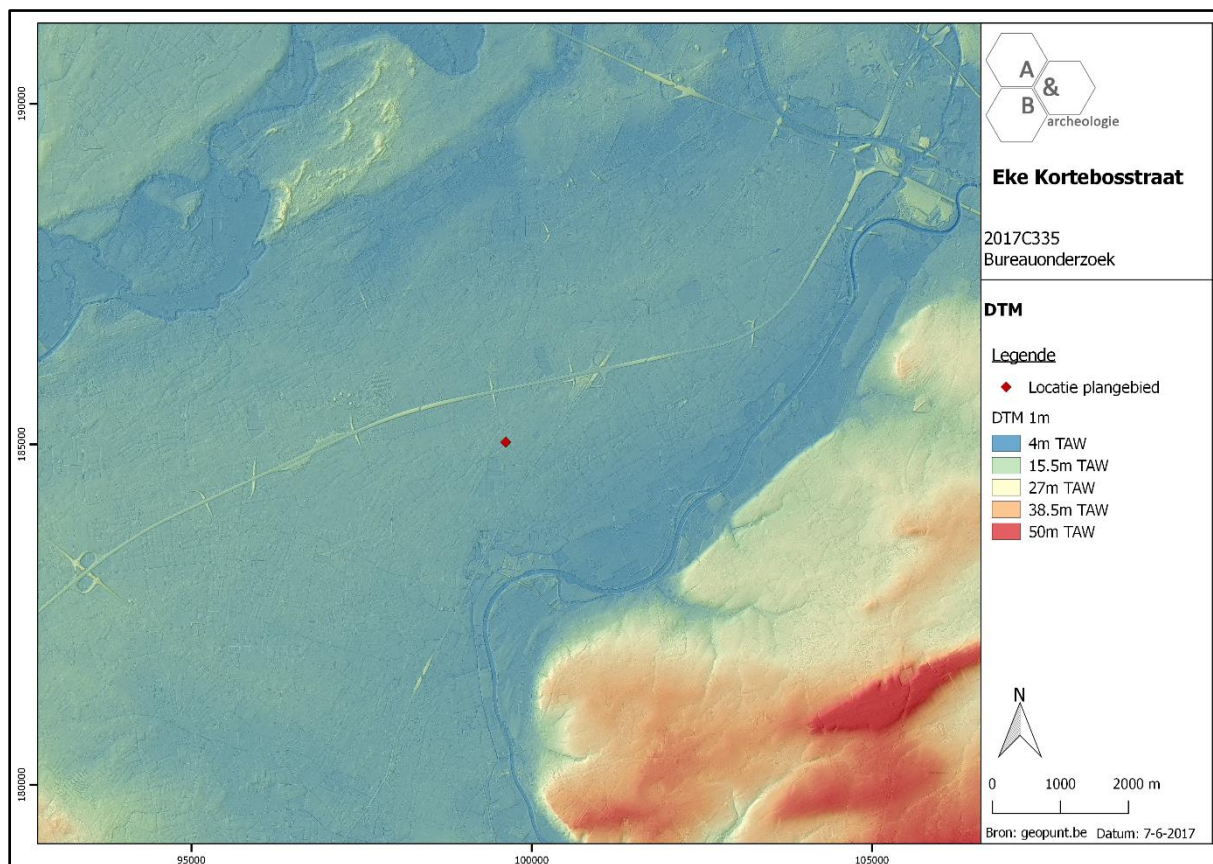
Figuur 6 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be).

2.3.2. Landschappelijke situering

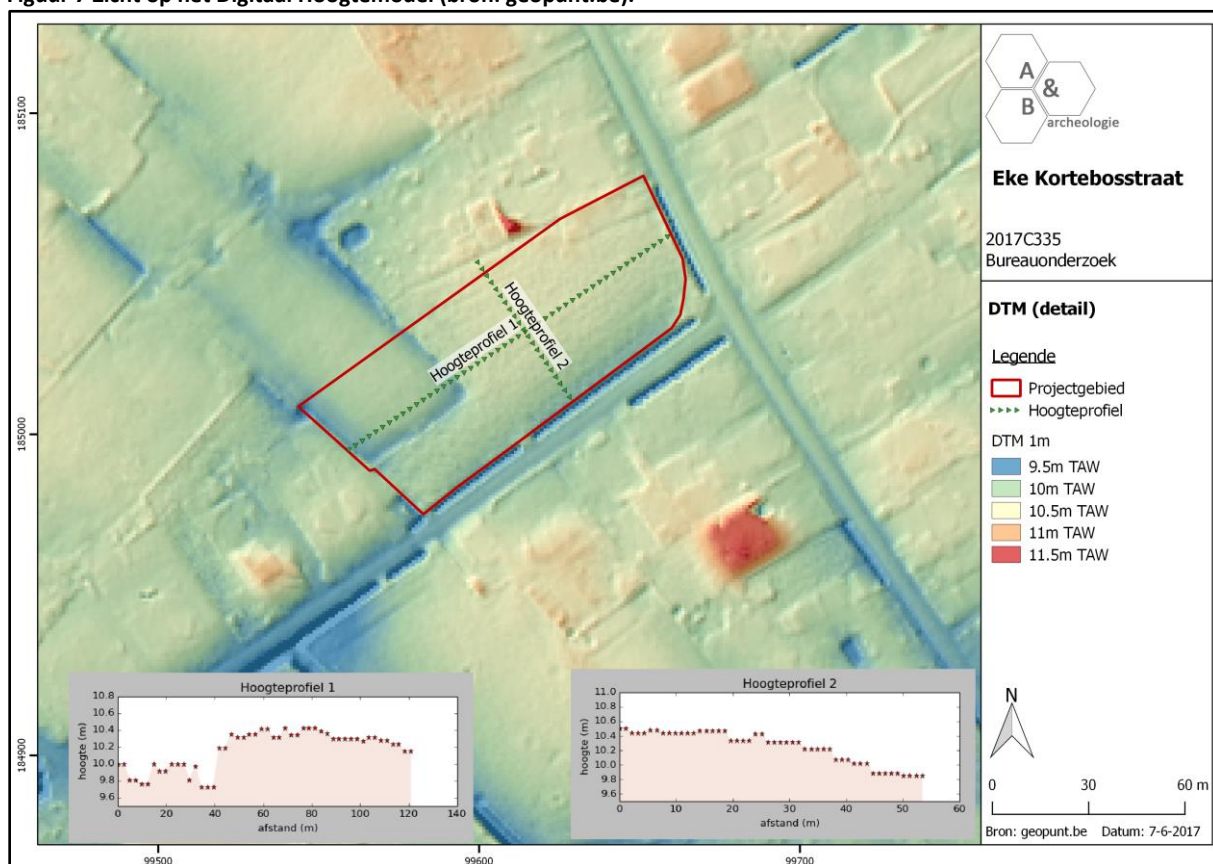
Eke bevindt zich langsheen de lagergelegen linkeroever van de Schelde, ten noorden ervan. Een deel van het grondgebied, dicht bij de Schelde (ongeveer de zone tussen de N60 en de Schelde), is van nature overstroombaar, lagergelegen en daardoor minder geschikt voor bewoning. De dorpskern alsook de site liggen buiten de risicozones voor overstroming. De rechteroever van de Schelde wordt in deze regio gekenmerkt door hoger gelegen gronden (Gavere, Merelbeke, duidelijk zichtbaar op het Digitale Hoogtemodel) langsheen de overstromingszone van de Schelde.

Het plangebied bevindt zich in de iets hogere zone van de gemeente, op een licht hellend terrein: het maaiveld loopt van zuid naar noord op van +9,80 en 10,50m TAW. Van west naar oost is er een heel lichte helling, van +10,00 tot +10,20m TAW, met plaatselijk waarden van +9,70m TAW (ter hoogte van de perceelsgreppels) en enkele uitschieters tot +10,40m TAW.

Op de potentiële bodemerosiekaart wordt het plangebied groen ingekleurd, wat wijst op een zeer lage tot verwaarloosbare erosiegraad. De potentiële bodemerosiekaart houdt onder andere rekening met de hellingsgraad en lokale topografie van het gebied.

Figuur 7 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).

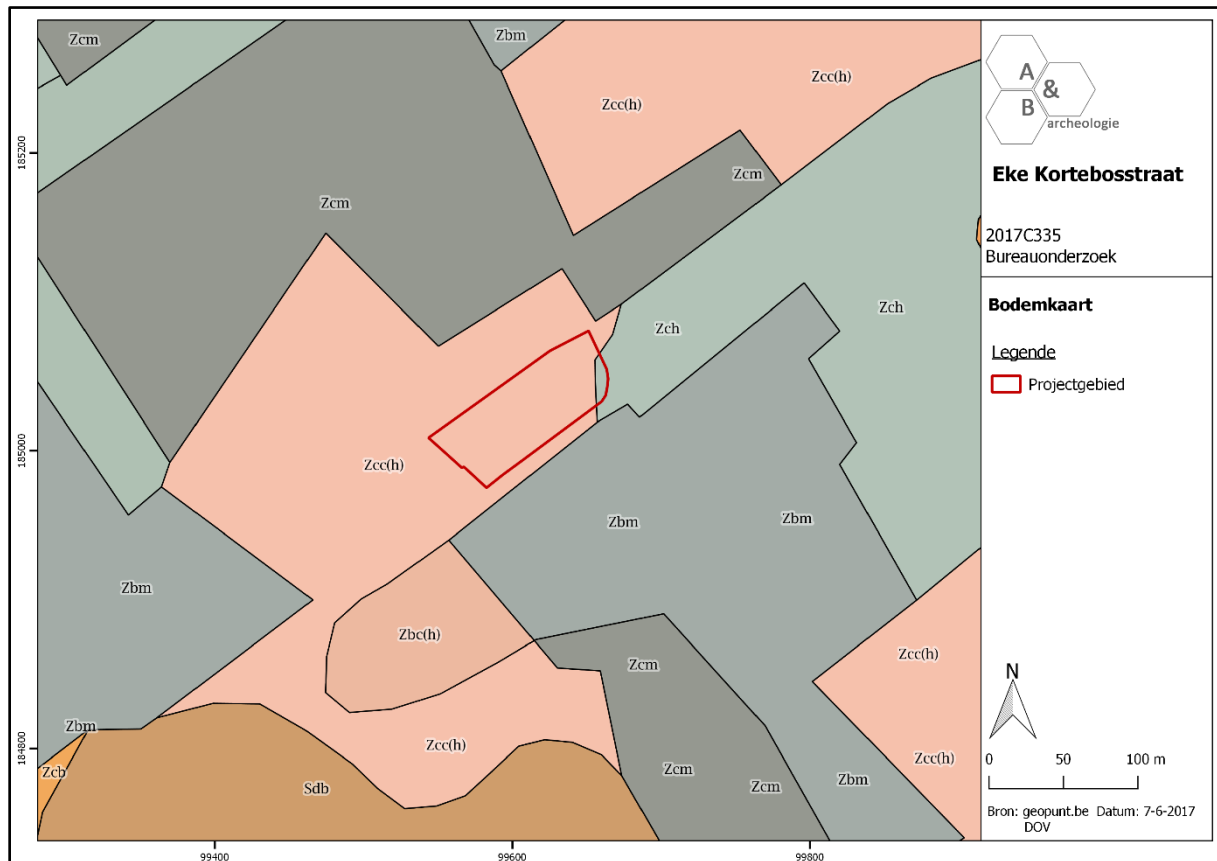
Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, meer in detail en met aanduiding van 2 hoogteprofielen (bron: geopunt.be).

Figuur 9 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).

2.3.3. Bodemkundige situering

Eke is gelegen in de Vlaamse Zandstreek tussen Leie en Schelde. Binnen de grenzen van het plangebied worden twee bodemtypes aangegeven. Het grootste deel valt onder het type Zcc(h): een matig droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Deze bodem vertoont roestverschijnselen tussen 60 en 90cm. Dit type heeft een gunstige waterhuishouding in de winter, maar is wel in enige mate droogtegevoelig in de zomer. Een klein deeltje in het oosten wordt aangeduid als Zch: matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont. De donker bruingrijze bovengrond is goed humeus en 30 tot 60cm dik. De Podzol B, 20-30cm dik, is verbrokkeld in harde concreties. Roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90cm. De waterhuishouding is goed in de winter, te droog in de zomer.

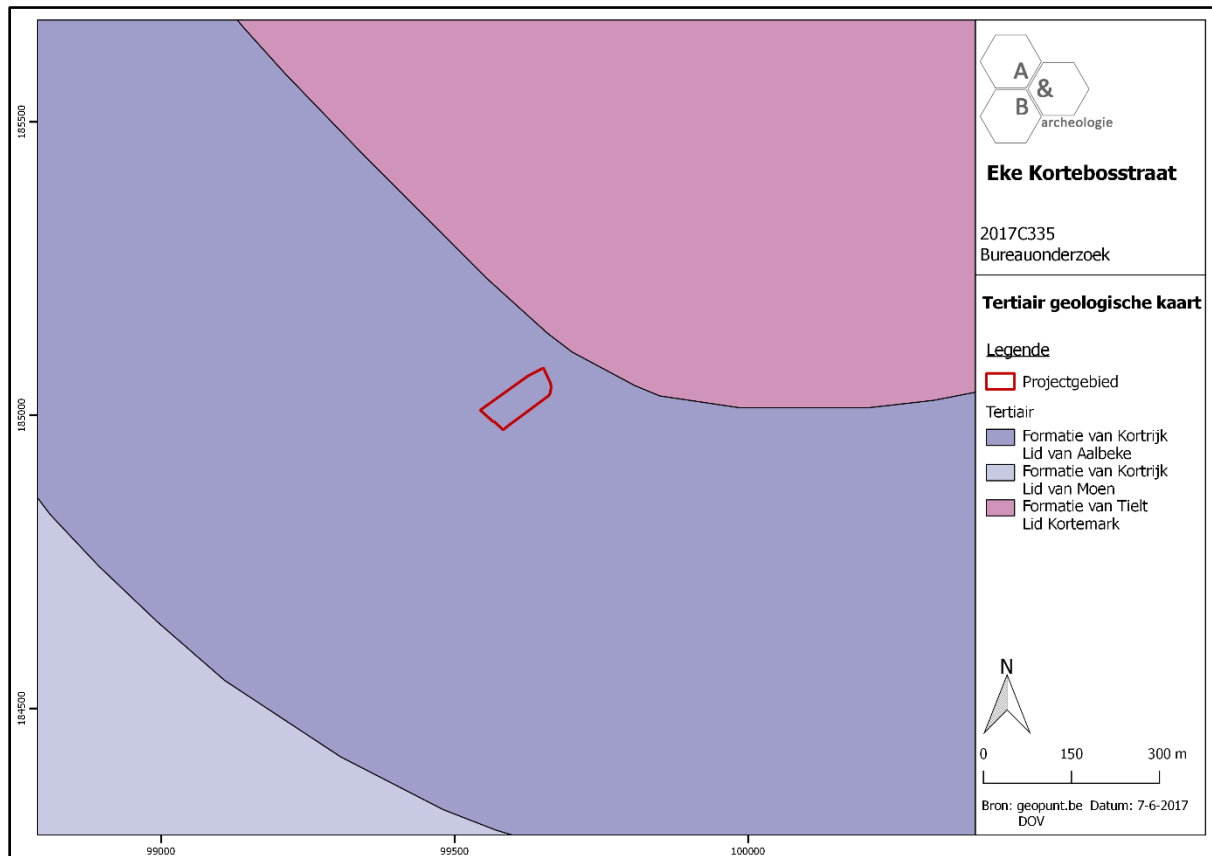

Figuur 10 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).

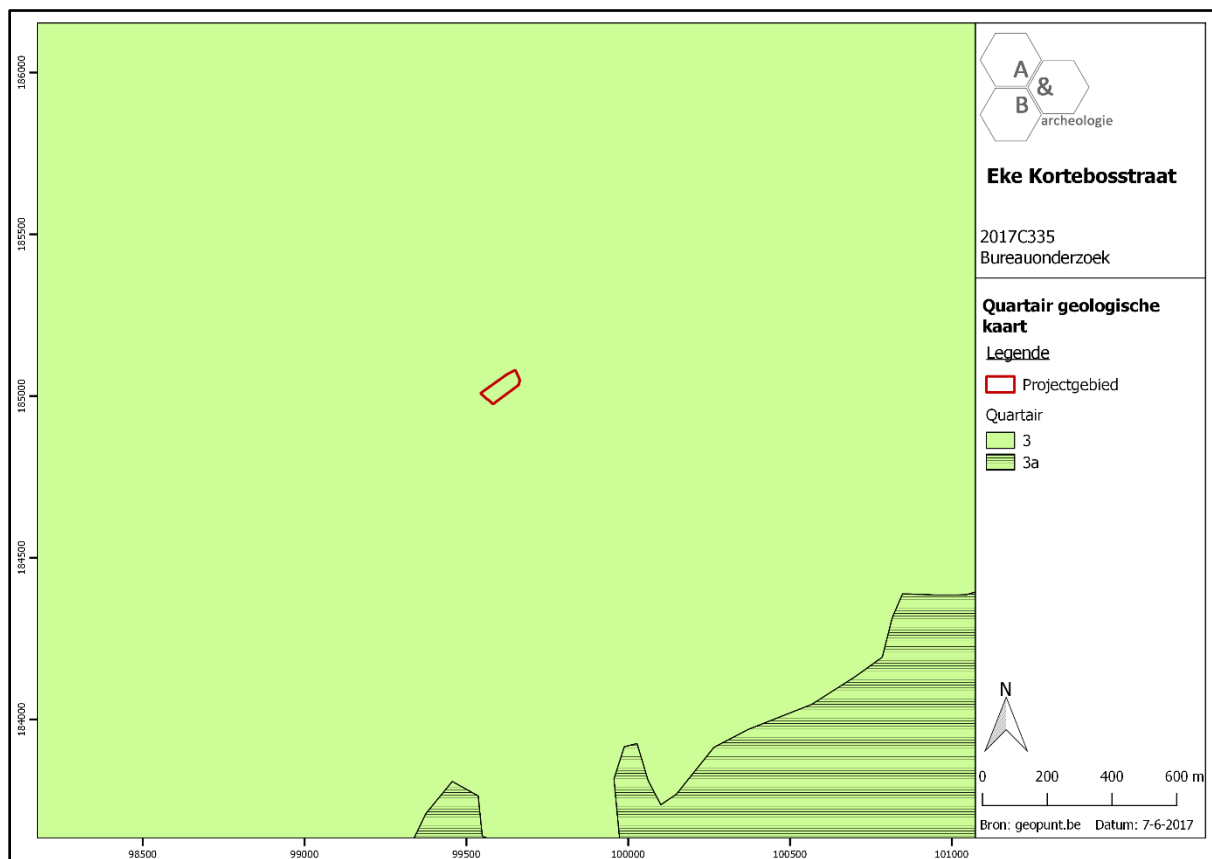
2.3.4. Geologische situering

De tertiaire opbouw ter hoogte van het plangebied bestaat uit de Formatie van Kortrijk meer bepaald het Lid van Aalbeke. Deze formatie kenmerkt zich door donkergrijze tot blauwe klei, glimmers. De Quartair geologische kaart geeft aan dat het plangebied bestaat uit het type 3 omschreven als volgt: niet holocene en/of tardiglaciale afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie. Het betreft eolische afzettingen van zand tot silt van het Weichseliaan (laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holocene (code **ELPw**), mogelijk kunnen ook hellingsafzettingen van het Quartair (**HQ**) aanwezig zijn. Ook kunnen fluviale afzettingen (code **FLPw**) aanwezig zijn van het Weichseliaan (laat-Pleistoceen).

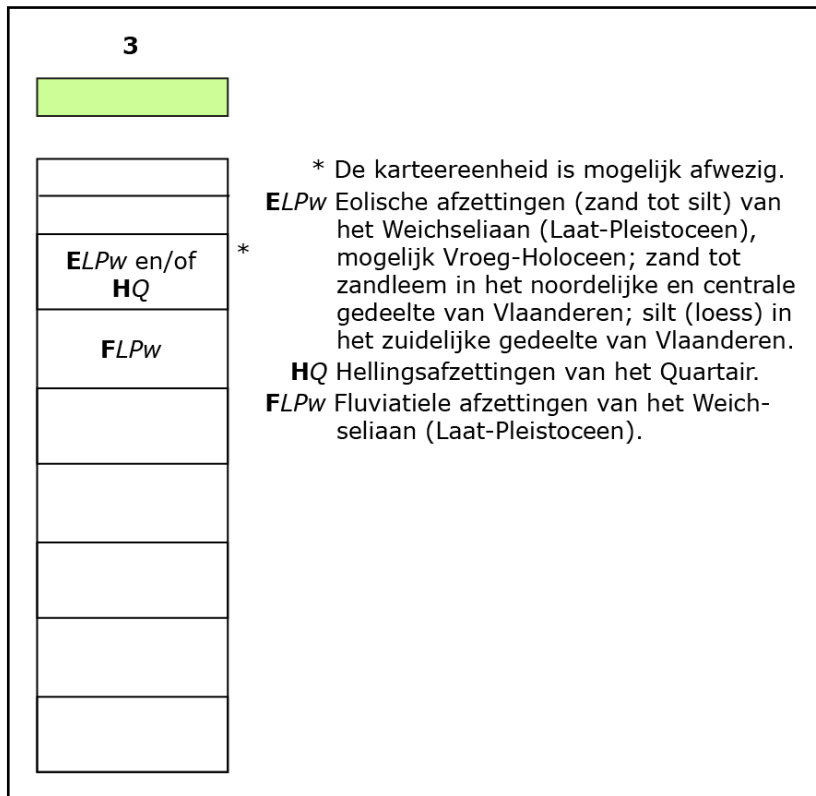
De geomorfologische kaart voor deze streek is niet voorhanden en kan dus niet worden afgebeeld.

Figuur 11 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 12 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

Figuur 13 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).

2.4. Historische situering

Gallo-Romeinse vondsten wijzen op een oude bewoning en bebouwing te Eke. De parochie Eke is toegewijd aan de Heilige Amandus en kan tot één der oudste parochies gerekend worden. Zij werd in 1123 door de bisschop van Doornik aan de Sint-Pietersabdij opgedragen. De heerlijkheid Eke was in drie belangrijke lenen verdeeld. Het hoofdleen met het "kasteel van Eke" was afhankelijk van de kasselrij van de Oudburg. De twee andere belangrijke lenen, het leenhof van Dendermonde en de heerlijkheid van Aishove hadden hier voornamelijk meersen. Het dorp had in de 16de eeuw veel te lijden onder de bestorming van de Gentenaars in 1578-79 door de talrijke aanhangers van de Hervorming en bij de verschillende Franse invallen in de 17de eeuw en 1708. Bovendien overstroomde de Schelde regelmatig tot eind 17de eeuw. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het dorp hevig beschoten, met vernieling van de sluis, de brug, het kasteel en dorpswoningen tot gevolg. Van de in 1935-1936 aangelegde verdedigingslinie tussen de Leie en de Schelde gebouwd voor de T.P.G. (Tête de Pont de Gand) resten nog verschillende betonnen bunkers.⁶

Op de beschikbare historische kaarten vanaf de eind 18de eeuw, op de latere 19de- en 20ste-eeuwse kaarten en op de luchtfoto's van de laatste 30-40 jaar staat het plangebied steeds aangeduid als landbouwgrond. Het lag ten zuiden van de wijk Zwartegat. Het huidige stratenpatroon is reeds aanwezig op de Ferrariskaart uit ca. 1777. Er is op dat moment reeds tamelijk veel verspreide bebouwing aanwezig rond het plangebied. De aanwezige percellering op het plangebied is reeds herkenbaar op de Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840. Tot op heden is er eigenlijk niet veel veranderd aan het laat 18de-eeuwse beeld, zij het wel dat het aantal woningen sinds de 2de helft van de 20ste eeuw is toegenomen rondom de site.

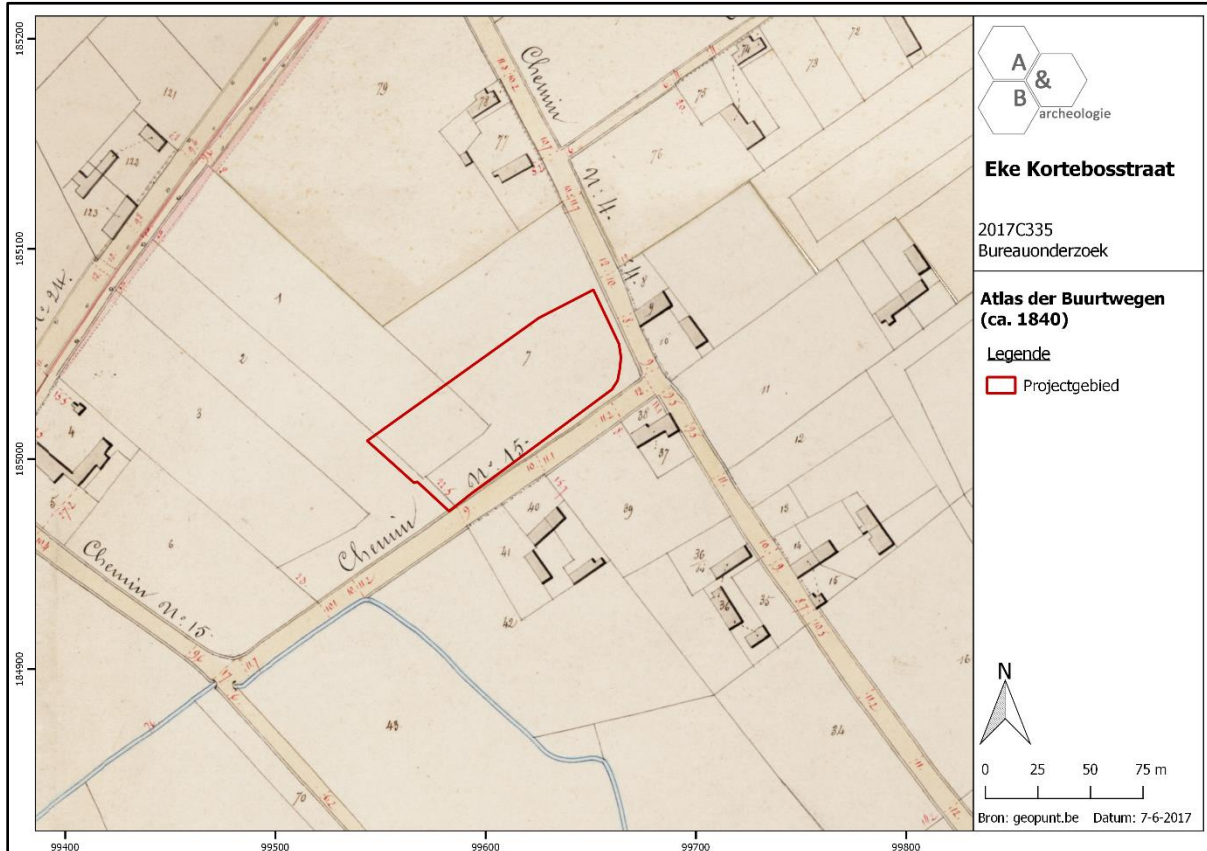
Net ten zuiden van de site (Kortebosstraat 8) is een bestaande woning vastgesteld als bouwkundig erfgoed, deze wordt omschreven als een boerenwoning in kern daterend uit de 18de eeuw.⁷ Het is één van de enige restanten van het 18de-eeuwse straatbeeld in de directe omgeving van de site.

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: *Eke, Inventaris Onroerend Erfgoed* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121384> (geraadpleegd op 6 juni 2017).

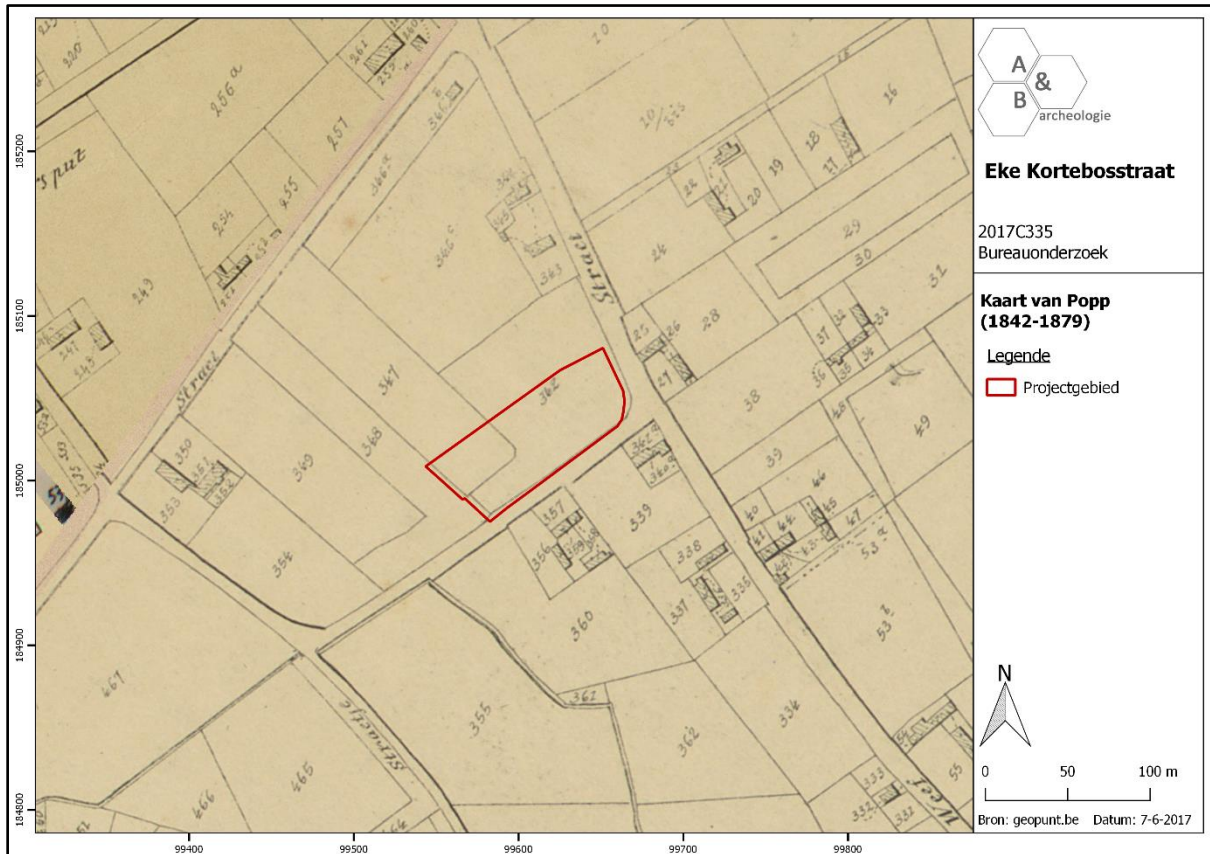
⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2016: *Boerenwoning* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/38657> (geraadpleegd op 6 juni 2017).

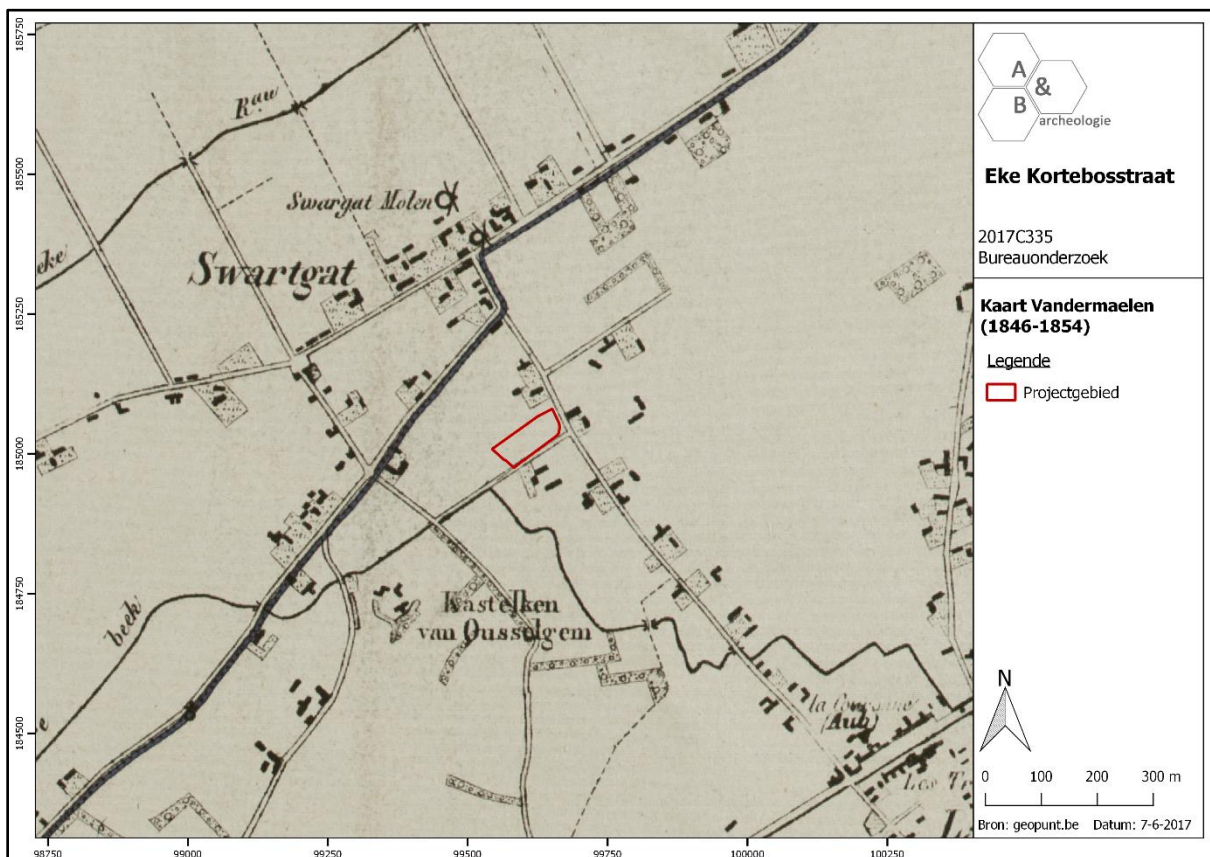
Figuur 14 Uitsnede uit de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).

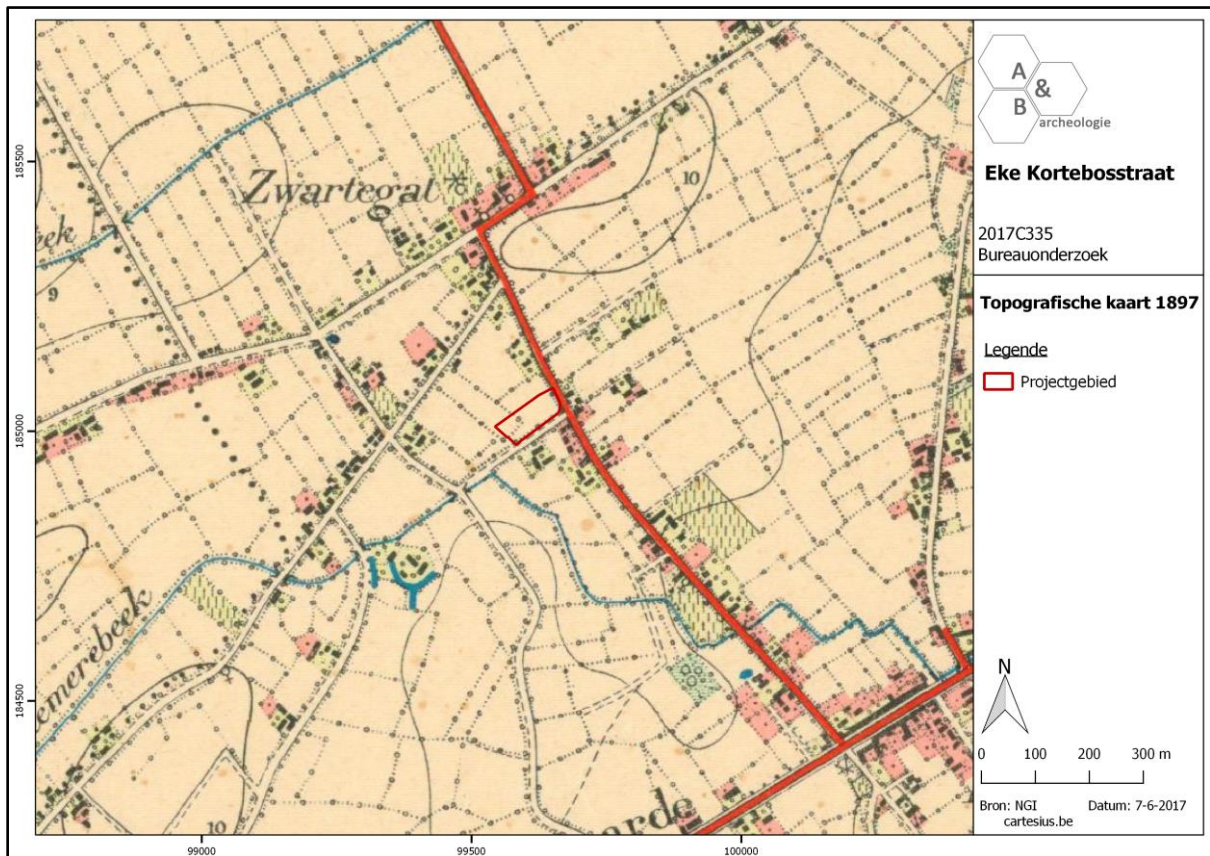
Figuur 15 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).

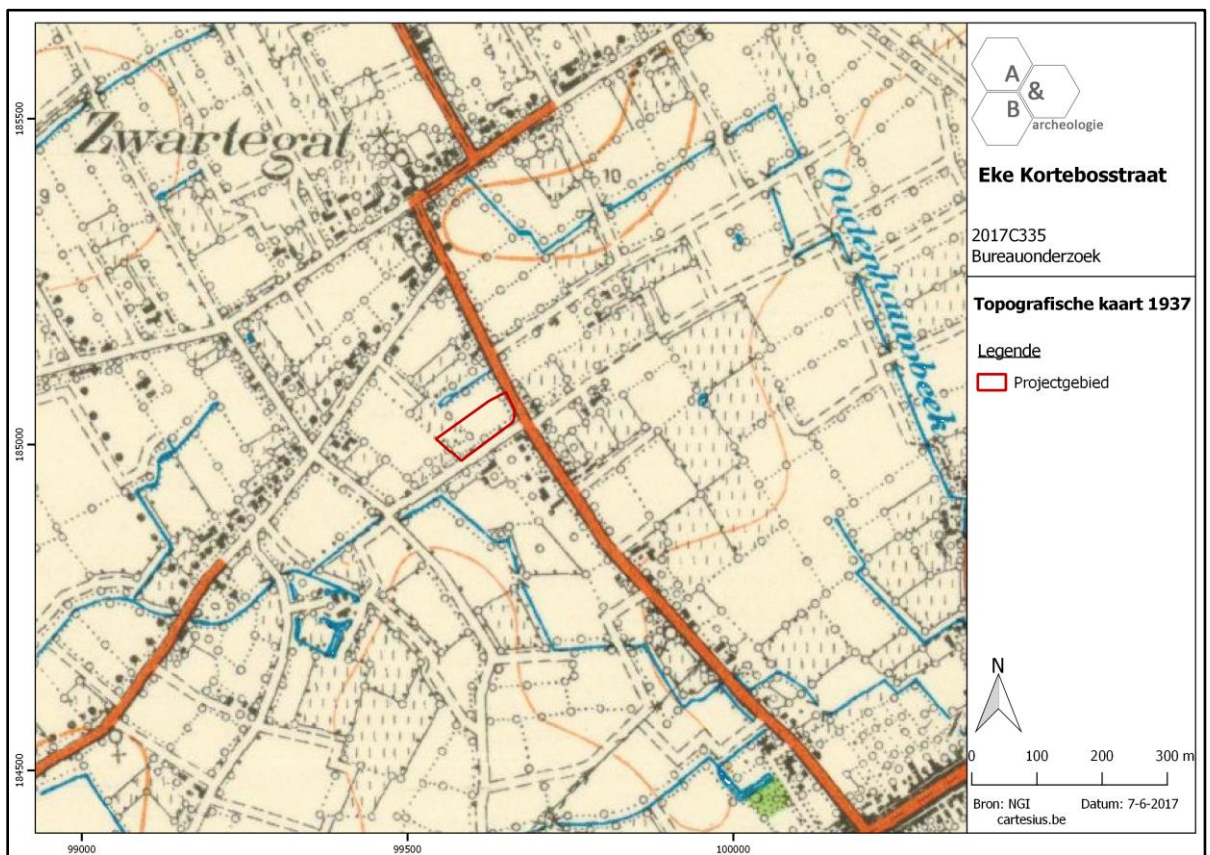
Figuur 16 Uitsnede uit de kaart van Popp (bron: geopunt.be).

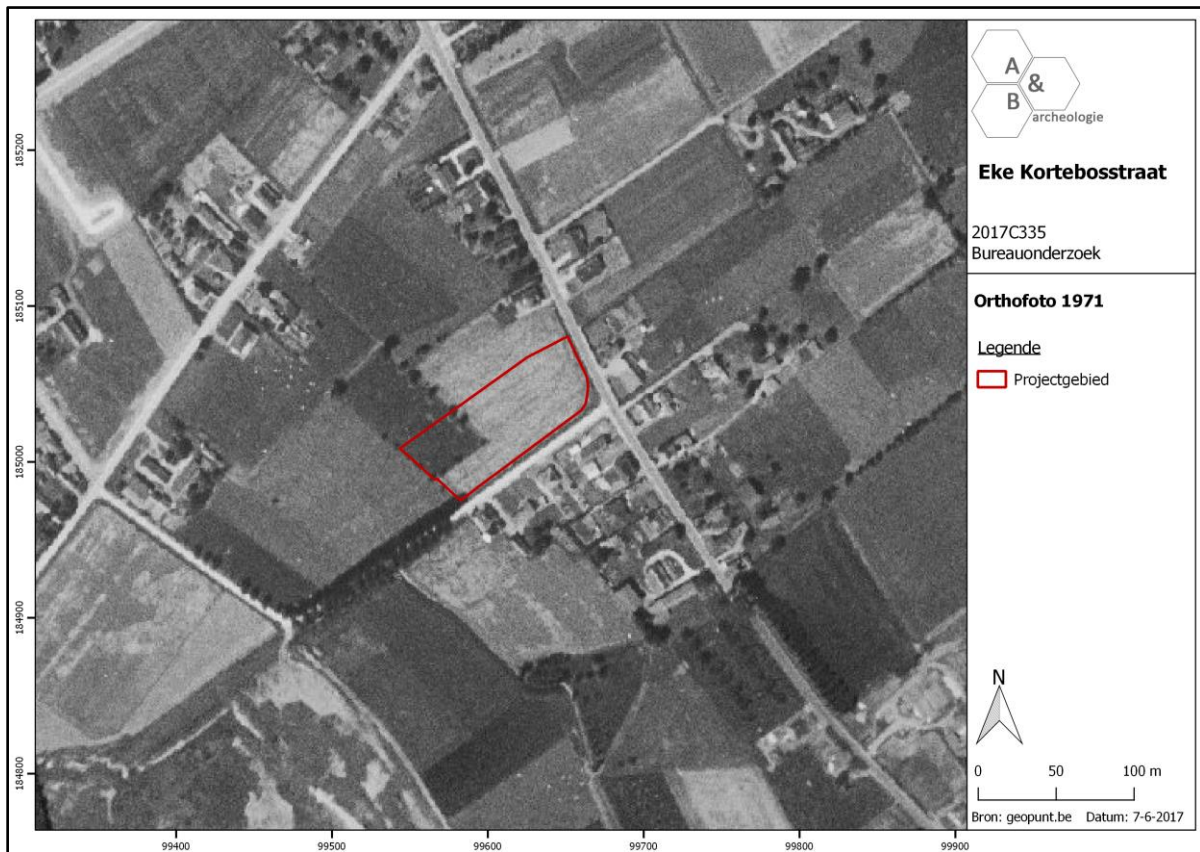
Figuur 17 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).

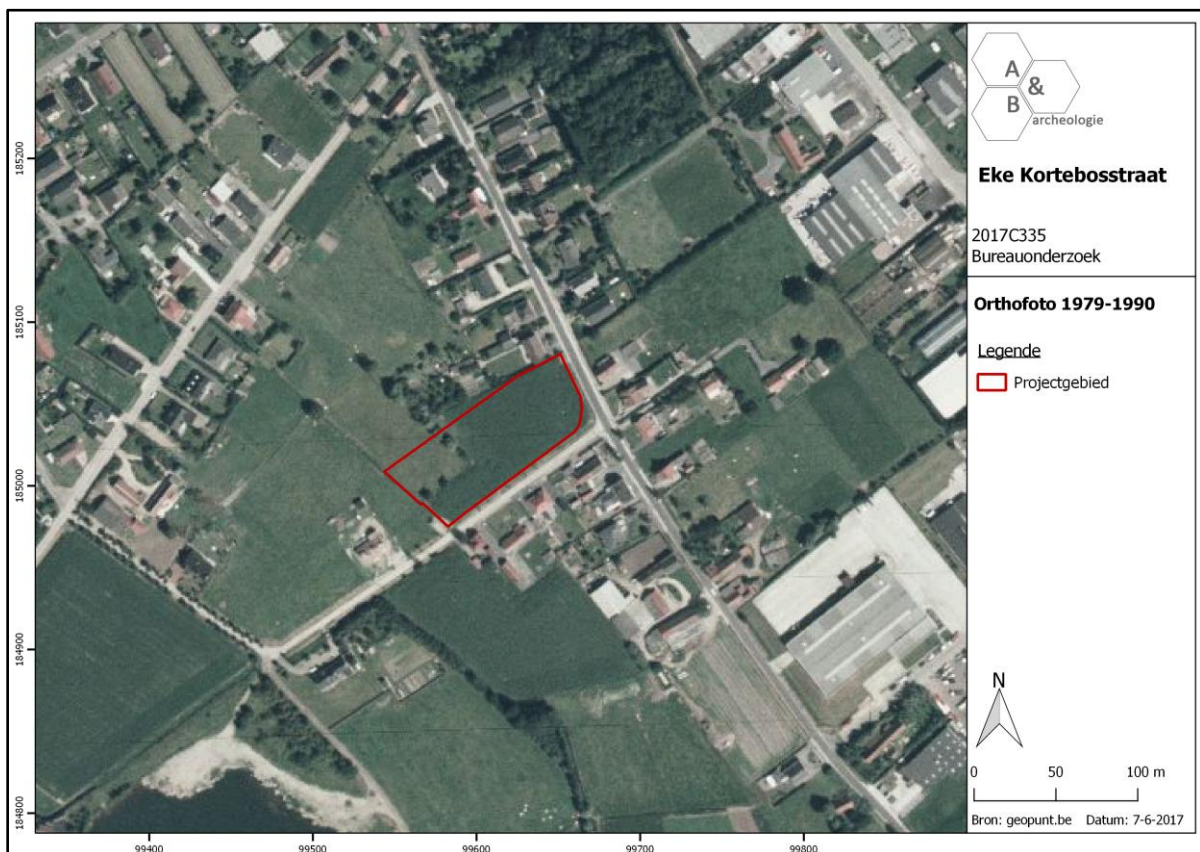
Figuur 18 Uitsnede uit de topografische kaart van 1897 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 19 Uitsnede uit de topografische kaart van 1937 (bron: cartesius.be en NGI).

Figuur 20 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).

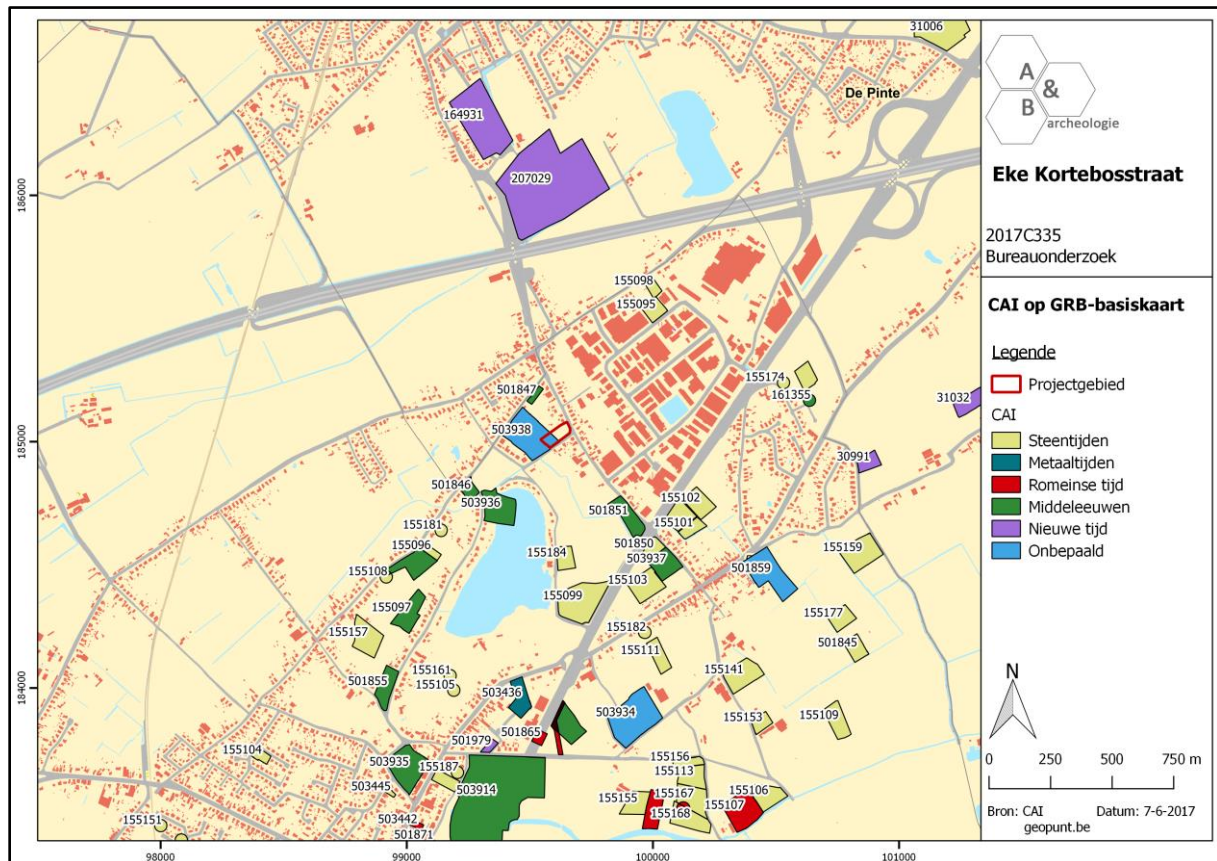
Figuur 21 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).

2.5. Archeologische situering

Op de Centrale Archeologische Inventaris worden in de omgeving van het projectgebied heel wat sites aangegeven, waarvan de belangrijkste hieronder besproken worden.

Wat opvalt is dat het westelijke deel van het projectgebied deel uitmaakt van CAI Locatie 503938 en vermoedelijk teruggaat op een (middeleeuwse) site met walgracht (niet meer te herkennen op de geraadpleegde historische kaarten). Deze interpretatie is gebeurd op basis van een L-vormig grachtspoor. Een veldprospectie en een booronderzoek uitgevoerd in 1982 brachten geen verdere info aan het licht. Net ten noordwesten van deze vermoedelijke site met walgracht werd in 1981 bij een veldprospectie een vondstenconcentratie laatmiddeleeuws aardewerk aangetroffen (CAI Locatie 501847). Soortgelijke laatmiddeleeuwse vondstenconcentraties werden nog wel meer aangetroffen bij veldprospecties in de omgeving van het plangebied (bvb. CAI Locaties 501846, 501851, 155099), alsook losse vondsten uit de steentijden (bvb. CAI Locaties 155184, 155095, 155098, 155099). Ten noorden van het plangebied, aan de andere zijde van de E17, werden bij 2 recente prospecties voornamelijk grachten uit de nieuwe en nieuwste tijden aangesneden (CAI Locaties 164931, 207029). Ten zuidwesten van de site bevindt zich CAI Locatie 503936, een site met walgracht die zeker al bestond in 1656. In de loop van de 18de eeuw verkreeg de site een kasteelachtig karakter door toevoeging van een cirkelgracht. Op de kaart van Vandermaelen (midden 19de eeuw) staat dit aangeduid als 'Kasteelken van Ousselgem'. Bij de aanleg van de Robert Orlentvijver verdween de site gedeeltelijk. Nog meer naar het zuiden, naar de kern van Eke op, vergroot het aantal gekende archeologische sites en indicatoren, met ondermeer enkele Romeinse sites nabij de N60.

Besluitend kan gesteld worden dat de directe regio van het plangebied tamelijk rijk is aan archeologische indicatoren. Het betreffen voornamelijk losse vondsten uit de steentijden en middeleeuwse periode, aangetroffen bij veldprospectie. Belangrijker is echter dat een deel van het plangebied is aangeduid als behorend tot een voormalige site met walgracht. In de directe omgeving van het plangebied werd nog maar beperkt echt archeologisch onderzoek (met ingreep in de bodem) uitgevoerd.

Figuur 22 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).

3. Synthese

3.1. Archeologisch verwachtingspatroon

Op basis van het bureauonderzoek kan volgend verwachtingspatroon vooropgesteld worden:

- Sinds de oudste beschikbare en betrouwbare kaart, de Ferrariskaart uit ca. 1777, wordt het plangebied aangeduid als landbouwgrond, gelegen binnen een landelijke omgeving met verspreide bebouwing. Dit is tot op heden zo gebleven. Het plangebied lijkt de laatste 250 jaar geen diepgaande verstoring te hebben gekend. Er zijn dus geen redenen om aan te nemen dat eventuele archeologische niveaus niet bewaard zullen zijn. Ook het stratenpatroon is de laatste 250 jaar niet wezenlijk veranderd. Hoe de site er uitzag voor 1777 kon niet achterhaald worden.
- De bodemgesteldheid (matig droge zandgronden) en de topografische ligging (op een licht hellend terrein, nabij en hoger gelegen dan de meersen langs de Schelde) kunnen in het verleden aantrekkingspolen geweest zijn voor menselijke aanwezigheid (bewoning, ambachten, begraving)
- De directe regio van het plangebied is tamelijk rijk aan archeologische indicatoren. Het betreffen voornamelijk losse vondsten uit de steentijden en middeleeuwse periode, aangetroffen bij veldprospectie. Belangrijker is echter dat een deel van het plangebied is aangeduid als behorend tot een voormalige site met walgracht. In de directe omgeving van het plangebied werd nog maar beperkt echt archeologisch onderzoek (met ingreep in de bodem) uitgevoerd.
- Deze gegevens tonen aan dat het projectgebied een eerder hoge archeologische verwachting heeft: mogelijk bevindt er zich op deze locatie een voormalige site met walgracht, daarnaast is een andere site uit de middeleeuwen en/of de Romeinse periode/metaaltijden, gezien de landschappelijke ligging en bodemgesteldheid, zeker niet uit te sluiten. Er hebben geen gekende diepgaande verstoringen plaatsgevonden op de site. Veldprospecties hebben in de nabije omgeving een aantal vondsten uit de steentijden opgeleverd, maar dit gaat over verspreide vondsten die geen *in situ* bewaarde steentijdsite garanderen. Er zijn geen aanwijzingen voor begraven horizonten op het plangebied, waardoor er geen specifieke verwachting is voor een goedbewaarde steentijdsite.

3.2. Afweging verder vooronderzoek

Er kan vanuit gegaan worden dat het archeologisch bodemarchief over het volledige plangebied bedreigd wordt door de werken: de voorafgaande grondwerken (terrein bouwrijp maken, verwijderen bomen, dichten greppel), het optrekken van de woningen, het aanleggen van nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites. Bovendien werd uit het bureauonderzoek duidelijk dat het westelijke deel van het plangebied is aangeduid als behorend tot een site met walgracht, en kent het plangebied een tamelijk hoge archeologische verwachting. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren.

Bij de afweging voor een verder vooronderzoek worden alle gegevens van de bureaustudie geëvalueerd om zodoende een uitspraak te kunnen doen. In eerste instantie wordt gekeken naar de methodes met geen of het minste impact in de bodem. Deze onderzoeken vallen onder de noemer 'verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem' (landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering/metaaldetectie). Indien uit deze onderzoeken de afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd kan worden, dient men verder over te gaan tot een 'vooronderzoek met ingreep in de bodem' (verkenkend en waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten). In het geval een archeologische site aanwezig is, dient men eerst te proberen deze *in situ* te behouden. Indien dit niet mogelijk is, is een verdere opgraving noodzakelijk.

3.3. Verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

- Landschappelijk bodemonderzoek

Dit type onderzoek heeft tot doel de aardkundige opbouw en ontstaansgeschiedenis van de ondergrond en het landschap te kennen door middel van boringen of profielputten. Met deze methode kan met een minimale impact in de bodem toch heel wat informatie verkregen worden. De methode wordt binnen de archeologie vooral aangewend om het bodemkundig potentieel na te gaan voor de aanwezigheid van goed bewaarde steentijdsites.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden. De bodemopbouw is immers reeds gekend en er zijn geen redenen om aan te nemen dat de bodemkaart niet accuraat zou zijn voor het projectgebied. Er zijn ook geen specifieke verwachtingen voor *in situ* steentijdsites.

- Geofysisch onderzoek

Geofysisch onderzoek heeft tot doel om antropogene fenomenen te onderscheiden van natuurlijk sediment of om een morfologische reconstructie van het natuurlijke landschap te maken, door contrasten in elektrische, elektromagnetische en magnetische kenmerken van de ondergrond te meten. Ook kent deze methode haar nut bij het opsporen van explosieven. Onder dit type onderzoek vallen verschillende opsporingstechnieken: magnetometrie, weerstandsmetingen, grondradar enz.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Veldkartering en metaaldetectie

Bij een veldkartering of oppervlakteprospectie wordt een visuele inspectie gedaan van het terreinoppervlak voor de aanwezigheid van archeologisch vondstmateriaal, zoals aardewerk of silexartefacten. Metaaldetectie betreft het opsporen van metalen voorwerpen door middel van een metaaldetector. De toplaag, ca. 20cm diep, wordt hierbij afgezocht door middel van parallelle looplijnen met of zonder een bepaalde tussenafstand.

In dit geval zijn beide onderzoeksmethodes niet zinvol om uit te voeren aangezien het terrein reeds in de jaren 1980 onderwerp was van een veldprospectie. Een hernieuwde veldprospectie is niet aan te raden wat kosten-batenanalyse betreft, aangezien er sowieso een verder proefsleuvenonderzoek wordt geadviseerd (zie hieronder).

3.4. Verder vooronderzoek met ingreep in de bodem

- Verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek

Een verkennend en waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel om archeologische sites op te sporen door middel van boringen. Via de boringen kunnen begraven niveaus teruggevonden worden waarin zich bv. *in situ* steentijdartefacten kunnen bevinden. De boringen worden volgens een bepaald grid met optimale spreiding opgesteld.

In dit geval is deze onderzoeksmethode niet zinvol om uit te voeren en kan dus buiten beschouwing genomen worden.

- Proefsleuven en proefputten

Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.

Gezien de aard van de site en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk. Ook naar kosten-batenanalyses is deze onderzoeksmethode te prefereren. Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen.

3.5. Beantwoording onderzoeksvragen

- Zijn er archeologische of historische gegevens gekend over de site?

Het westelijke deel van het projectgebied is in de CAI opgenomen als behorend tot een voormalige site met walgracht. De laatste 250 jaar was het plangebied echter steeds in gebruik als landbouwgrond.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Neen.

- Zijn er landschappelijke factoren die invloed kunnen hebben op de gaafheid van eventuele archeologische sporen?

Neen.

- Wat is de impact van de geplande werken op het bodemarchief?

Er kan vanuit gegaan worden dat het archeologisch bodemarchief over het volledige plangebied bedreigd wordt door de werken: de voorafgaande grondwerken (terrein bouwrijp maken, verwijderen bomen, dichten greppel) voor het inrichten van de verkaveling, het optrekken van de woningen, het aanleggen van nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

Volgens de CAI zou het westelijke deel van het plangebied deel uitmaken van een site met walgracht. De karakteristieken, bewaringstoestand en relatie tot het landschap zijn echter niet gekend. Indien er effectief een site met walgracht (of een ander type archeologische site) aanwezig is, dan heeft onderzoek hiervan zeker waarde om bijvoorbeeld de ontstaansgeschiedenis van het huidige Eke beter te kunnen begrijpen.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Er dient een prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven uitgevoerd te worden over het volledige plangebied. Hierbij wordt afgewogen of verder onderzoek nodig is in de vorm van een opgraving, over een deel of volledig het terrein, of kan er overgegaan worden tot een vrijgave bij afwezigheid van archeologische sporen. De modaliteiten van het proefsleuvenonderzoek worden behandeld in het programma van maatregelen.

4. Samenvatting

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Eke Kortebosstraat, waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein bevindt zich ter hoogte van de kruising van de Kortebosstraat met de Weefstraat te Eke (provincie Oost-Vlaanderen, deelgemeente van Nazareth), meerbepaald ten noordwesten van het kruispunt. Het plangebied, 5702m² groot, is momenteel in gebruik als landbouwgrond. Het plangebied wordt verkaveld, waarbij er 12 halfopen bebouwingen worden gecreëerd. Er wordt geen nieuwe wegnis voorzien. Er kan vanuit gegaan worden dat het archeologisch bodemarchief over het volledige plangebied bedreigd wordt door de werken: de voorafgaande grondwerken (terrein bouwrijp maken, verwijderen bomen, dichten greppel), het optrekken van de woningen, het aanleggen van nutsvoorzieningen en -leidingen en het inrichten van de tuinzones is nefast voor eventueel aanwezige archeologische sporen en sites.

Sinds de oudste beschikbare en betrouwbare kaart, de Ferrariskaart uit ca. 1777, wordt het plangebied aangeduid als landbouwgrond, gelegen binnen een landelijke omgeving met verspreide bebouwing. Dit is tot op heden zo gebleven. Het plangebied lijkt de laatste 250 jaar geen diepgaande verstoring te hebben gekend. Er zijn dus geen redenen om aan te nemen dat eventuele archeologische niveaus niet bewaard zullen zijn. Ook het stratenpatroon is de laatste 250 jaar niet wezenlijk veranderd. Hoe de site er uitzag voor 1777 kon niet achterhaald worden. De bodemgesteldheid (matig droge zandgronden) en de topografische ligging (op een licht hellend terrein, nabij en hoger gelegen dan de meersen langs de Schelde) kunnen in het verleden aantrekkingspolen geweest zijn voor menselijke aanwezigheid (bewoning, ambachten, begraving). De directe regio van het plangebied is tamelijk rijk aan archeologische indicatoren. Het betreffen voornamelijk losse vondsten uit de steentijden en middeleeuwse periode, aangetroffen bij veldprospectie. Belangrijker is echter dat een deel van het plangebied is aangeduid als behorend tot een voormalige site met walgracht.

Deze gegevens tonen aan dat het projectgebied een eerder hoge archeologische verwachting heeft: mogelijk bevindt er zich op deze locatie een voormalige site met walgracht, daarnaast is een andere site uit de middeleeuwen en/of de Romeinse periode/metaaltijden, gezien de landschappelijke ligging en bodemgesteldheid, zeker niet uit te sluiten. Er hebben geen gekende diepgaande verstoringen plaatsgevonden op de site. Veldprospecties hebben in de nabije omgeving een aantal vondsten uit de steentijden opgeleverd, maar dit gaat over verspreide vondsten die geen *in situ* bewaarde steentijdsite garanderen. Er zijn geen aanwijzingen voor begraven horizonten op het plangebied, waardoor er geen specifieke verwachting is voor een goedbewaarde steentijdsite. Gezien de aard van de site en het archeologisch verwachtingspatroon is een verder vooronderzoek in de vorm van proefsleuven noodzakelijk. Ook naar kosten-batenanalyses is deze onderzoeksmethode te prefereren. Het sleuvenplan, de richtlijnen en onderzoeksvragen worden voorgesteld in het programma van maatregelen. Dit sleuvenonderzoek dient in uitgesteld traject te gebeuren, aangezien de gronden momenteel nog verpacht worden en pas na het verkrijgen van de

verkavelingsvergunning ter beschikking zijn voor onderzoek. Daarnaast wordt de verkaveling ontwikkeld onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van een vergunning, wat nog helemaal niet zeker is.

5. Bibliografie

- <https://inventaris.onroenderfgoed.be>
- <https://cai.onroenderfgoed.be/>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <http://www.cartesius.be/CartesiumPortal/>
- <http://ccff02.minfin.fgov.be/cadgisweb/>
- <http://www.ngi.be/topomapviewer/>

6. Bijlages

- Figurenlijst

Figuur 1 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 2016 (bron: geopunt.be).....	7
Figuur 2 Verkavelingsontwerp (bron: initiatiefnemer).	8
Figuur 3 Zicht op de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	9
Figuur 4 Detailopname van de topografische kaart met aanduiding van het plangebied (bron: NGI).	10
Figuur 5 Zicht op het kadasterplan (bron: geopunt.be).	11
Figuur 6 Zicht op de bodemgebruikskaart met aanduiding van het plangebied (bron: geopunt.be)... ..	12
Figuur 7 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel (bron: geopunt.be).	13
Figuur 8 Zicht op het Digitaal Hoogtemodel, meer in detail en met aanduiding van 2 hoogteprofielen (bron: geopunt.be).	13
Figuur 9 Zicht op de Potentiële bodemerosiekaart (bron: geopunt.be).	14
Figuur 10 Zicht op de bodemkaart (bron: DOV).	15
Figuur 11 Uitsnede uit de Tertiair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	16
Figuur 12 Uitsnede uit de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).....	16
Figuur 13 Uitleg bij de Quartair Geologische Kaart (bron: geopunt.be).	17
Figuur 14 Uitsnede uit de Ferrariskaart (bron: geopunt.be).	19
Figuur 15 Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (bron: geopunt.be).	19
Figuur 16 Uitsnede uit de kaart van Popp (bron: geopunt.be).	20
Figuur 17 Uitsnede uit de kaart van Vandermaelen (bron: geopunt.be).	20
Figuur 18 Uitsnede uit de topografische kaart van 1897 (bron: cartesius.be en NGI).	21
Figuur 19 Uitsnede uit de topografische kaart van 1937 (bron: cartesius.be en NGI).	21
Figuur 20 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1971 (bron: geopunt.be).....	22
Figuur 21 Zicht op het plangebied op de luchtfoto van 1979-1990 (bron: geopunt.be).	22
Figuur 22 Uitsnede uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (bron: geopunt.be en CAI).	24
Bijlage: Verkavelingsplan (bron: initiatiefnemer)	

PROVINCIE

OOST-VLAANDEREN

GEMEENTE

NAZARETH

SECTOR

EKE

VERKAVELINGSPLAN

VAN EEN EIGENDOM TOEBEHORENDE AAN:

1) Deel Nr. 342/K
-Mevr. DUBOIS Ingrid
Kortebosstraat 12 - 9810 NAZARETH / EKE
-Dhr. DE DEKEN Conrard en Mevr. DUBOIS Hermine
Seb. Nachtegalestraat 5 bus 0021 - 8300 KNOKKE-HEIST

2) Nr. 347/K
Dhr. DE CNUYDT Martin
Landuitstraat 27 - 9840 DE PINTE

GELEGEN : NAZARETH / EKE - Weefstraat / Kortebosstraat

Gekadastreerd :
NAZARETH - 2e Afdeling EKE - Sectie A
Deel Nrs. 342/K - 347/K

Gezien, en voorgesteld door:

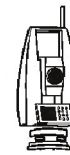
Mevr. DUBOIS Ingrid

Dhr. DE DEKEN Conrard

Mevr. DUBOIS Hermine

Dhr. DE CNUYDT Martin

Opgemaakt door :

Frank Reyné
Landmeter - Expert

Oudenaardsheerweg 14a - 9810 Nazareth
tel : ++32 (0) 9 384 65 13 | gsm : ++32 (0) 496 42 65 69
frank.reyne@telenet.be | BTW BE 740 184 828

Nazareth : 3 mei 2017

Frank Reyné

Dossiernr. 702

SCHAAL : 1/500

STEDENBOUWKUNDIGE VOORSCHRIFTEN BIJ DE AANVRAAG VOOR EEN VERKAVELINGSVERGUNNING

1. VOORSCHRIFTEN BESTEMMING

1.1. BESTEMMING HOOFDGEBOUW(EN)

1.1.A. HOOFDBESTEMMING HOOFDGEBOUW(EN)

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
De percelen in de onmiddellijke omgeving zijn eengezinswoningen. Hier wordt dus ook geopteerd voor een eengezinswoning. Voorzieningen voor een inwonende hulpbehoevenden zijn toegelaten voor zover ze niet afsplitsbaar zijn van de woning. Voor de definitie van zorgwoningen wordt verwezen naar de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.	Eengezinswoning met inbegrip van zorgwoningen worden toegelaten.

1.1.B. NEVENBESTEMMING HOOFDGEBOUW(EN)

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
Woningsplitsing is niet toegelaten, evenals nevenbestemmingen vreemd aan de woonfunctie zelf.	Enkel functies, complementair aan het wonen, zoals kantoorfunctie, en vrij beroep zijn toegelaten, mits aan alle van de volgende vereisten voldaan is:
Slechts een beperkt gedeelte van de woning kan ingericht worden als nevenbestemming. Het accent van de verkaveling ligt immers op wonen.	1° de woonfunctie blijft behouden als hoofdfunctie; 2° de complementaire functie beslaat een geringere oppervlakte dan de woonfunctie (max. 50% van de vloeroppervlakte van hetzelfde niveau).

1.2. BESTEMMING NIET BEBOUWD GEDEELTE

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
Binnen de verkaveling wordt bewust geopteerd voor een dieptewerking ten voordele van de privacy. Immers, door de zijdelingse grenzen tussen de kavels hard te definiëren, door de kavels smat te maken en door voldoende diepe tuinen mogelijk te maken, kan de woning optimaal geënt worden op haar tuin zonder dat de privacy in het gedrang komt. Er worden enkel tuinen toegestaan om het residentiële karakter van de verkaveling te waarborgen.	Private tuinen

2. VOORSCHRIFTEN GEBOUWEN

2.1. VOORSCHRIFTEN HOOFDGEBOUW en AANBOUW

2.1.A. TYPOLOGIE

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
Binnen de verkaveling wordt gekozen voor het type halfopenbebouwing. Dit betekent dat er 12 halfopen bebouwingen gecreëerd worden.	Halfopen bebouwing; Opgericht met drie vrijstaande gevels. Afstand tot perceelsgrenzen te respecteren volgens plan.
Samen voeging van 2 loten toegelaten	Twee halfopen bebouwingen mogen samen gevoegd worden voor het bouwen van één open bebouwing.

2.1.B. INPLANTING

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
Van deze maat kan niet afgeweken worden omdat ze een belangrijke constante vormt binnen de verkaveling. Ze zorgt voor een bewust gewild ritme.	Woning dient ingeplant te worden in de voorziene zone op het verkavelingsplan. Niet verplicht volledig te bebouwen.

2.1.C. BOUWVOLUME

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
	Max. bouwdiepte op het gelijkvloers : 15m (lot 9-10-11-12: Max. 12m) Max. bouwdiepte op de verdieping : 12m GABARIT: Kroonlijsthoogte : Max. 6.5m De aan mekaar gekoppelde woningen, dienen qua kroonlijsthoogte op elkaar afgestemd te zijn, de eerst vergunde woning is hierbij bepalend voor de tweede vergunde woning.
Dit hoeft geen toelichting.	VLOERPEIL Max. 0.35 meter boven straatniveau

2.1.D. VERSCHIJNINGSVORM

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
Er wordt in het concept erg veel belang gehecht aan het kader waarbinnen de woningen tot stand kunnen komen. Dat betekent dat initiatief tot het creëren van architectuur de drijfveer zal zijn om deze verkaveling tot een kwalitatieve woonomgeving te laten worden.	GEVELMATERIALEN Vrij. De aan mekaar gekoppelde woningen, dienen qua materiaalgebruik en kleurgebruik op elkaar afgestemd te zijn, de eerst vergunde woning is hierbij bepalend voor de tweede vergunde woning.
Het concept van de verkaveling is dusdanig dat binnen een minimum aan grenzen een maximale architecturale vrijheid wordt voorzien. Het residentiële karakter van de verkaveling zal hoe dan ook door materiaalgebruik onderstreept worden.	DAKVORM Dakhelling tussen 0° en 45°. Zonnepanelen en zonneboilers toegelaten.

2.2. VOORSCHRIFTEN DUURZAAM BOUWEN EN KWALITEITSASPECTEN

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
De gewestelijke verordening hemelwater moet uiteraard nageleefd worden. Bijkomend worden er maatregelen getroffen inzake de aan te leggen verhardingen.	Alle verhardingen dienen te gebeuren met waterdoorlatende materialen of materialen toegepast met een brede voeg. Waterdichte vlakken zijn enkel voor de verhardingen van de terrassen toegelaten (max. 40 m²) mits ze afwaten naar de tuin en mits een onmiddellijke bezinking mogelijk is.
Zaken inzake duurzaamheid die volgen uit het verkavelingsconcept en niet moeten vastgelegd worden in de voorschriften zijn het zongericht bouwen.	

3. NIET-BEBOUWD GEDEELTE

3.1. RELIEFWIJZIGINGEN

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
Het gaat om een licht hellend terrein, waar grote reliëfwijzigingen niet wenselijk zijn.	Kleine en niet aanmerkelijke reliëfwijzigingen worden toegestaan.

3.2. VERHARDINGEN

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
Het is de bedoeling het groene karakter van de verkaveling te bewaren. Gezien de grote perceelsoppervlakte is het mogelijk verhardingen buiten de bouwozones beperkt toe te laten, evenals de volledige achtertuin dient met groen aangelegd te worden.	Verhardingen moeten niet beperkt blijven tot de bouwozone voor hoofdgebouwen. 10% van de tuinoppervlakte mag verhard worden. Noodzakelijke voorzieningen voor tuinpaden en oprit mogen voorzien worden, omrand door groenaanleg.
	Buiten deze bouwozones dient de tuin aangelegd te worden met groenaanplantingen.

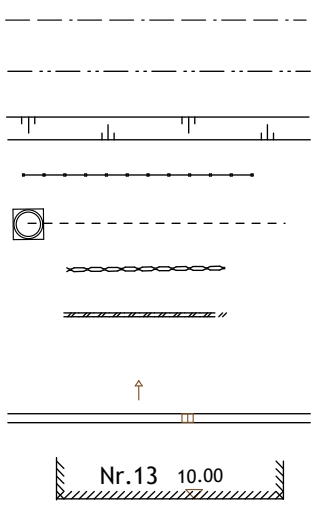
3.3. INRICHTINGSELEMENTEN

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
Het groene karakter dient optimaal gevrijwaard te worden.	Binnen de zone van de achtertuin mag een garage/tuinberging en/of serre,... met een max. gezamenlijke oppervlakte van 40 m², opgericht worden op voorwaarde dat ze opgenomen wordt binnen de groenstructuren van de tuin (sober onopvallend element). Voor de materialen zijn toegelaten deze van het hoofdgebouw, hout, glas of metaal, in te planten op min. 1m van de perceelsgrenzen of op de perceelsgrens mits schriftelijk akkoord van de aanpalende eigenaar. De totale hoogte mag niet meer dan 3m bedragen. Garage niet verplichtend in het hoofdgebouw. Zwenbad/siervijver toegelaten tot max. 40m²

3.4. AFSLUITINGEN

Toelichting	Stedenbouwkundig voorschrift
Gezien de tamelijke grote oppervlakte van de tuinen zijn voldoende hoge afsluitingen nodig om voldoende privacy te garanderen.	AARD Voortuinstrook: Levende hagen, draadafsluitingen, sierlijke houten afsluitingen, sierhekken, open hekwerk met tussen gemetselde stijlen en voorzien van muurtjes. Tuinstrook: Levende hagen, draadafsluitingen, sierlijke houten afsluitingen, betonplaten, sierhekken
	AFMETINGEN maximale hoogte 2,0 meter

LEGENDE

Rooilijn niet zichtbaar ter plaatse

Kadastrale scheiding niet zichtbaar ter plaatse

Gracht

Afsluiting

Bestaande riolering + inspectieput

Haag

Muur

Verkeersbord

Rand rijweg / greppel + rooster

Bestaande woning & hoogtepeil dorpel

Bestaande asfaltverharding

Bestaande betonverharding

Bestaande verharding in voetpadtegels

Elektriciteitspaal

Boom

Kadastraal nummer

Brandkraan

Foto

LEGENDE VERKAVELING

VOORTUINSTROOK

ZONE VOOR HALFOPEN BEBOUWING

ZONE VOOR TUINEN

VOORBOUWLIJN

UITERSTE GRENS BEBOUWING

GEMEENSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN ZOALS DIENSTVERLENENDE - WINKELS EN ANDERE ZIJN GELEGEN IN NAZARETH - EKE CENTRUM

NAZARETH - 2e Afdeling EKE - Sectie A

Ontworpen toestand

HALFOPEN BEBOUWING

V/T min : 0.10

V/T max : 0.60

Totale oppervlakte: 0.5983 Ha

12 kavels in de verkaveling = ca. 20 woningen/ ha

NAZARETH - 2e Afdeling EKE - Sectie A

Bestaande toestand -

Nivelleringsplan

Referentiepeil : T.A.W.

SOCIALE UITRUSTING

WEEFSTRAAT - KORTE BOSSTRAAT

- Wegverharding : 5,3m en 4m beton + greppel

- Riolering / grachten

- Waterleiding

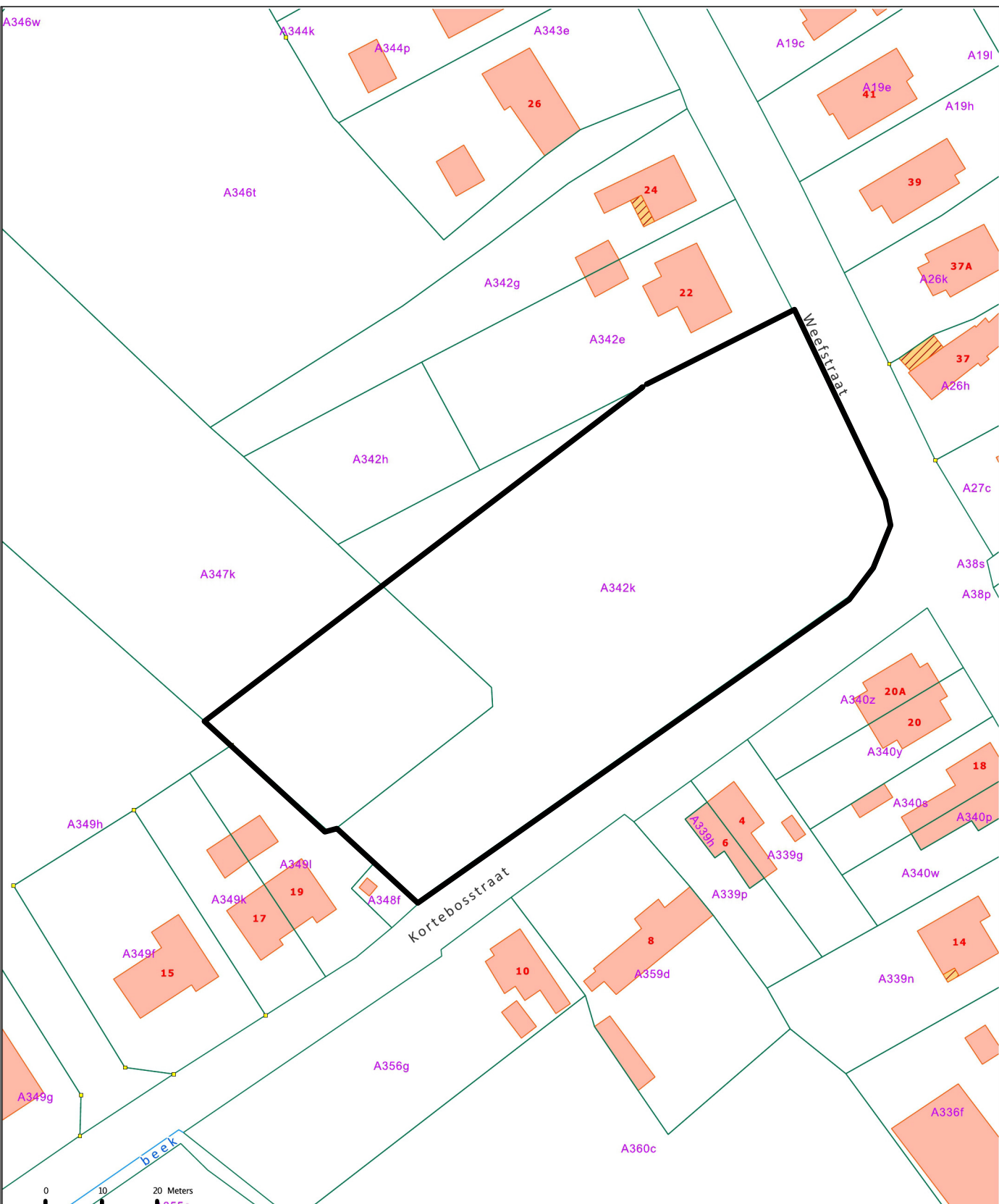
- Telefoon

- Elektriciteit

- T.V.-distributie

- Gas

NAZARETH - 2e Afdeling EKE - Sectie A

UITTREKSEL KADASTRAAL PLAN

Schaal: 1/500

Schaal: 1/500